

ВІДГУК

**офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора
Заросила Володимира Олексійовича на дисертацію
Кішляна Віктора Леонідовича «Адміністративно-правовий статус
капітана морського судна», подану на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне
право і процес; фінансове право; інформаційне право**

Актуальність теми дисертаційного дослідження. За останні десятиліття, внаслідок динамічного розвитку техніки та зв'язку між судном та материком, функції капітана судна в галузі торгівлі звузилися, однак на капітана було покладено багато нових зобов'язань, пов'язаних із виконанням публічно-правових функцій. Надання капітану корабля широкого спектру прав та обов'язків є виразом незаперечної відповідальності та серйозності цієї посади.

Аналізуючи актуальність тематики дисертаційного дослідження Кішляна Віктора Леонідовича «Адміністративно-правовий статус капітана морського судна», варто підкреслити, що наявність публічно-правових функцій капітана морського корабля створює певний образ капітана як особи, довіреної законодавцем з особливою довірою. Немає іншої професії, крім професії морського капітана, якій надані такі широкі права та важливі функції. Це також свідчить про надзвичайну важливість посади капітана морського корабля та беззаперечну актуальність дисертаційного дослідження на тему «Адміністративно-правовий статус капітана морського судна».

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, які сформульовані у дисертації, їх достовірність, новизна

Достовірність та теоретичні обґрунтованість наукових положень висновків та рекомендацій, які сформульовані в дисертаційному дослідженні забезпечена в першу чергу достатнім обсягом теоретичного та практичного матеріалу, що був опрацьований дисертантом під час підготовки та написання дисертаційного дослідження, а також застосуванням широкого

спектру загальнонаукових та спеціальних методів дослідження для отримання пропозицій та висновків.

Діалектичний філософський спосіб пізнання суспільного життя дав можливість сформулювати наукову новизну вперше, а саме сутність гарантій адміністративно-правового захисту капітана морського судна (підрозділ 1.1), юридично-правовий зв'язок між капітаном, державою-прапором судна та державою Україною (підрозділ 1.2), сформулювати сутнісне розуміння адміністративно-правового захисту капітана морського судна громадянина України, який здійснює управління судном під прапором іноземної держави (підрозділ 1.3). Метафізичний філософський метод дав можливість з'ясувати межі адміністративних обов'язків капітана морського судна (підрозділ 2.1), визначити адміністративні права капітана морського судна (підрозділ 2.2), розкрити адміністративну відповідальність капітана у сфері управління морським судном (2.3). Загальнонаукові дедуктивний та індуктивні методи використовувалися практично в усіх підрозділах дисертації для формування наукової істини від загального до одиничного й навпаки. Спеціальний логіко-семантичний спосіб наукового пізнання дав можливість у логічній послідовності проаналізувати думки на аналізовану проблематику вчених-правників (розділи 1–3). Формально-догматичний метод наукового пізнання як спеціальний юридичний прийом аналізу вітчизняного, національного законодавства та їх пам'яток широко використовувався в більшості підрозділів (розділи 1–3, підрозділ 3.1). Метод порівняльного законодавства дав можливість здійснити компаративістичну характеристику аналізованої проблематики (підрозділ 3.1), застосувати способи правого прогнозування і правотворчості та розробити зміни й доповнення до чинного законодавства (підрозділ 3.2), соціологічні прийоми допомогли здійснити соціологічне опитування й узагальнити його результати.

Обґрунтованість висновків та рекомендацій дисертаційного дослідження підтверджується наявністю актів впровадження результатів дослідження в: науково-дослідну сферу для подальшого вдосконалення

теоретичних положень адміністративно-правового статусу капітана морського судна (акт упровадження ГО «Академія адміністративно-правових наук»); правозастосовну діяльність – використання одержаних результатів підвищило ефективність планування кар'єри офіцерів моряків (акт упровадження ТЗОВ «SCIENCE AND SPACE»; освітній процес – матеріали дисертації використано під час підготовки навчальних матеріалів з дисциплін «Актуальні питання адміністративного права» та «Актуальні питання морського права», під час підготовки відповідних навчальних посібників, конспектів лекцій (акт упровадження Науково-дослідного інституту морського і космічного права).

Результати дисертаційного дослідження можуть бути корисними як для науковців, які працюють у сфері адміністративного права, так і для сфери морських перевезень.

Мета роботи полягає в тому, щоб на основі комплексного аналізу теоретико-методологічних засад, вітчизняних і міжнародних нормативно-правових актів, правових звичаїв та інших джерел права розв'язати наукове завдання щодо адміністративно-правового статусу капітана морського судна.

Відповідною гарантією достовірності та теоретичної обґрунтованості наукових положень висновків та рекомендацій, сформульованих автором є вірно поставлена мета та завдання дослідження, логіка викладеного матеріалу. Структура дисертаційної роботи дозволила автору повно охопити предмет дисертаційного дослідження.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є першим комплексним дослідженням адміністративно-правового статусу капітана морського судна. За результатами проведеного аналізу сформовано наукові положення і висновки, сформовані особисто здобувачем.

Автором уперше доведено, що гарантії адміністративно-правового захисту капітана морського судна в Україні є невід'ємним чинником його адміністративно-правового статусу як фахівця вищого гатунку, який забезпечує престиж України на міжнародній арені й робить значний внесок у

забезпечення публічного інтересу для вітчизняного суспільства та фінансової стабільності держави.

Дисертантом зроблено висновок, що стосовно адміністративно-правового статусу капітана морського судна – громадянина України – норми права держави прапора судна, держави порту, в якому перебуває судно, є чинниками, що зумовлюють виникнення реального юридичного зв'язку між цим капітаном, державою-прапором та державою Україною щодо взаємодії його з уповноваженими органами адміністративного державного контролю іноземних держав та органів вітчизняного адміністративного нагляду за морською галуззю.

Удосконалено наукові положення щодо адміністративних обов'язків капітана морського судна як визначених першим типом правового регулювання сукупності меж його адміністративної діяльності, установлених нормами міжнародного морського та вітчизняного адміністративного права стосовно управління судном, забезпечення безпеки екіпажу, недоторканності вантажу та здійснення інших адміністративних дій.

Отримали подальшого розвитку наукові положення щодо міжнародно-правового законодавства, яке регулює діяльність капітана морського судна, а саме міжнародні акти, які уніфікують стандарти добору претендентів на посаду капітана, акти, що визначають обов'язки і правове становище капітана на судні, акти, що визначають його юридичну відповідальність, і міжнародні морські договори та морські звичаї, які визначають внутрішні адміністративні засади діяльності капітана на морському судні.

Тобто роботі притаманна наукова новизна, порушено ряд неосвітлених вітчизняною адміністративною наукою проблем, вирішення яких дозволить безпечно здійснювати морські перевезення українськими суднами.

У висновках дисертації на основі аналізу й узагальнення теорії адміністративного та морського права, наукових поглядів, положень чинного міжнародного та національного законодавства розроблено наукові

положення і наведено розв'язання наукового завдання щодо адміністративно-правового статусу капітана морського судна.

Автором сформовано поняття адміністративно-правового статусу капітана морського судна як правового становища капітана як службової особи, що визначається нормами адміністративного права (національним і міжнародним законодавством), відповідно до якого капітан наділяється владними адміністративними повноваженнями щодо керівництва екіпажем судна, забезпечення організаційно-правових та управлінських функцій щодо управління судном, організації судноводіння, накладення відповідальності та вирішення інших внутрішніх питань, які загалом реалізуються від імені держави прапора судна, відображаючи взаємозв'язок капітана морського судна як суб'єкта права із судновласником, державою та суспільством.

Здійснено аналіз і узагальнення міжнародних норм права щодо регулювання діяльності капітана морського судна. Розкрито адміністративно-правове законодавство щодо регулювання діяльності капітана морського судна в Україні.

Визначено порядок набуття правосуб'єктності капітана морського судна. З'ясовано межі адміністративних обов'язків капітана морського судна. Визначено адміністративні права капітана морського судна;

Визначено чинники адміністративно-правового захисту капітана морського судна. Сформовано сутнісне розуміння адміністративно-правового захисту капітана морського судна як громадянина України, який здійснює управління судном під прапором іноземної держави.

Здійснено компаративістичну характеристику зарубіжного досвіду морських держав щодо регулювання адміністративно-правового статусу капітана морського судна.

Удосконалено адміністративно-правовий статус капітана морського судна в Україні щодо підвищення ефективності й забезпечення більш високої безпеки морського судноплавства. Запропоновано зміни і доповнення до законодавства щодо невиконання, ухилення від виконання та порушення

законних вимог посадових осіб органів морського і річкового транспорту, формування та ухвалення Міністерством інфраструктури України сукупно з іншими суб'єктами підзаконної правотворчості у сфері регулювання діяльності капітана судна низки підзаконних актів (Статуту служби на морських суднах, Положення про капітана морського судна, Інструкції про порядок придбання, володіння та застосування табельної вогнепальної зброї капітаном судна, Інструкції про заходи щодо ізоляції особи, яка перебуває на судні та вчиняє дії, що не містять кримінально караного діяння, але загрожують безпеці судна або людей і майна, що на ньому перебувають) із метою нормативного закріплення правового статусу, адміністративно-правового та соціального захисту капітана морського судна.

Таким чином, висновки дисертації є цілісними, логічними та обґрунтованими, відповідають меті за завданням дослідження та містять важливі теоретичні положення щодо вдосконалення адміністративно-правового статусу капітана морського судна в Україні.

Повнота викладення наукових результатів в опублікованих працях здобувача

Підсумки розроблення проблеми в цілому, окремі її аспекти та висновки були оприлюднені дисертантом на трьох міжнародних науково-практичних конференціях.

Перелік наукових праць, що опубліковані здобувачем та аналіз їх змісту свідчить про те, що наукові результати, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження достатньо повно викладені у вітчизняних наукових фахових виданнях, пройшли апробацію у науково-практичних конференціях і матеріалах круглого столу.

Дискусійні положення дисертаційної роботи

За результатами розгляду роботи, потрібно також звернути увагу дисертанта на наступні дискусійні положення в роботі:

1. Дисертація насичена положеннями морського права, зокрема на С. 51. Дослідження значно б виграло, як би здобувач здійснив Потребує чітке

розмежування адміністративних і міжнародних аспектів правового статусу капітана морського судна.

2. Не цілком зрозумілим є, як впливає Міжнародна морська організація на адміністративно-правовий статус капітана морського судна (С.56).

3. Вагома увага у дисертації була приділена морським звичаям, На мій погляд, цей інститут міжнародного права є таким що не формує прямо адміністративно-правовий статус капітана морського судна (С. 68).

4. В дисертації не приділена належна увага такому обов'язку капітана, які володіння на останньому рівні спеціальною морською англійською мовою.

5. Не відноситься до предмету адміністративної права (С. 212) положення щодо виникнення правосуб'єктності капітана морського судна у відповідності до Міжнародної конвенції STCW.

В тім зазначені зауваження та побажання мають переважно дискусійний характер, тому суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

Загальні висновки

Дисертаційна робота Кішляна Віктора Леонідовича «Адміністративно-правовий статус капітана морського судна» виконана на високому науковому рівні, є завершеним самостійним дослідженням, характеризується єдністю змісту і свідчить про особистий внесок здобувача в науку.

Висновки та рекомендації, що отримані під час дослідження мають важливе практичне та теоретичне значення для оптимізації та підвищення ефективності діяльності капітана морського судна України на основі національних та міжнародних стандартах.

За змістом та оформленням дисертація Кішляна Віктора Леонідовича відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів. Зміст автореферату ідентичний змісту дисертації та її основним положенням.

Отже, дисертаційне дослідження на тему «Адміністративно-правовий статус капітана морського судна» є комплексним, завершеним

